

Valkonauha

4/2015

Pienen tytön
joulu rukous

Noidankehä
katkesi

Satukuvittaja
Martta Wendelin

Valkonauha Suomessa: vastuuta sinusta ja minusta vuodesta 1896

Valkonauha 4/2015

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

www.suomenvalkonauhaliitto.fi

irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Salme Elo

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Tuulikki Perho, Pia Soidinmäki,
Marja Kariluoto, Tarja Heino, Satu Kiviharju

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona

Tilauhinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)

ISSN 2242-0045 (verkkajulkaisu)

Kannen kuva: Martta Wendelin, Valok. Toivo Lumme/ Tuusulan taidemuseo

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Jäsenistö kokoontui syyskokoukseen Lohjalle	4
Uusia henkilöitä valittiin hallitukseen	6
Hetken merkitys kiireen maailmassa	7
Jeesus-lapsi Egyptissä	10
Seimen ääreltä arkeen – ja takaisin	12
Iloista joulua – joulukorttien maailmasta	14
Pienen tytön joulurukous	17
Joulun taikaa ja aikaa	18
Vuoden raittiusteko 2015 -tunnustus	19
Alkoholiongelmaista saatetaan syyllistää terveydenhuollossa	20
Noidankehä katkesi	21
Kiitos parhaasta joululahjasta	23
Satukuvittaja Martta Wendelin	24
Yhteisöllisyys ja yksinäisyys	29

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Danske Bank IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

Vankilälähtettä Salme Elo

Varapuheenjohtajat

TtM Tuija Rönkä

Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki

puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

Suur-Helsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti

Luotsikatu 4 E, 00160 Helsinki

Pääkirjoitus

”Onko Jeesuskin vain satua?”

Sanotaan, että Jeesus on joulun päähenkilö, Hänen syntymäänsä juhliataan. Taitaa tosin olla niin jo meillä Suomessakin, että kaikki muu on tärkeämpää kuin itse syntymäpäivän viettäjä. Eipä Hän itse silti taida olla erikoisemmin kiinnostunutkaan sellaisesta juhlimisesta. Hän on kiinnostunut meistä itsestämme, meidän sydämemme asenteesta.

Tämän päivän joulussa pääsankariksi taitaa nousta joulupukki entistä voimakkaammin. Eipä kai joulupukkileikissä mitään vikaa ole niin kauan kuin se pysyy satuna. Itselleni kuitenkin kokemus joulupukista toi hyvin suuren pettymyksen ollessani alle kouluikäinen, kun tajusin, että koko aaton jännityksellä odottamani pukki olikin tuttu naapurimme. Pettymys oli niin voimakas, että vieläkin sen tunteen muistan. Siinä meni jouluntunnelma. Tunsin itseni huijatuksi.

Jokavuotiseen, normaaliin joulunviettoon kuului seuraavan aamun varhainen herääminen ja hevosreen kyydillä meno joulukirkkoon pimeässä, mutta lumisten hankien ympäröimässä maisemassa. Jaloissani olivat uudet, pitkät, kotikutoiset villasukat, jotka alkuun enemmän pistelivät kuin lämmittivät. Kirkko oli pakkasen vuoksi kylmä, mutta silti täynnä väkeä. Oli aina ollut jollain tavalla viehättävää soluttautua oman perheen kanssa ihmisjoukkoon. Urut soivat kauniisti, ja ”Enkeli taivaan” kuului voimakkaasti. Mutta joulutunnelmani oli siinä jouluna kadonnut.

Kun puhutaan tasavertaisina sekä Seimenlapsesta että joulupukista, niin ei ihme, jos lapsi varttuessaan kysyy, niinkuin eräs lapsi: ”Onko Jeesuskin vain satua?”

Mutta Jeesus ei ole satua. Hän on vuoden pimeimpänä aikanakin maailman Valkeus ja Vapahtaja. Ulkonainen pimeys ei ole niin synkkää kuin on ihmisen sisimmässä valtaan pyrkivä synty. Mutta tänäänkin - uskomalla Jeesukseen saadaan synnit anteeksi ja perintöosa pyhitettyjen joukossa. (Apt. 26:18)

Joulupukkiin voi pettyä, mutta Jeesukseen ei tarvitse koskaan pettyä, Häneen voi luottaa aina.

SALME ELO
puheenjohtaja

Jäsenistö kokoontui syyskokoukseen LOHJALLE

Lähes 40 jäsentä kokoontui 17.–18.10.2015 Lohjalle Vivamon toimintakeskukseen, jossa ensimmäisenä päivänä työskenneltiin erilaisin toiminnallisoin menetelmin tarkoituksena saada uusia ideoita eri puolilla maata toteutettavaan valkonauhatyöhön. Työskentelyä ohjasi fasilitaattori **Lari Karreinen**. Työskentelyssä haluttiin innostaa itseämme ja toisiamme löytämään valkonauhatyön tarjoamat voimavarat ja näkemään ulottuvissamme olevat mahdollisuudet innostua ja innostaa sekä kannustaa toisiamme tärkeäksi näkemässämme työssä. Tarkoitus on esitellä työskentelymme alulle saamia tuloksia ensi vuoden Valkonauha-lehden numeroissa.

Sunnuntaina oli syyskokous, jossa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Kokous-

Pirkko Larkela Turun Valkonauhasta ja Irja Eskelinen liiton toimistosta.

Vas. Katri Nahkuri, Sinikka Vilén ja Annele Kinnunen Tampereen Valkonauhasta.

ta johti **Pirjo Kivelä-Ristevirta** Helsingin Valkonauhasta. Hallituksen kokoonpanoon tuli muutoksia. Liiton varapuheenjohtajaksi valittiin 1.1.2016 alkavalle 2-vuotiskaudelle **Hannele Nykänen** Kuopiosta. Lisäksi uutena varsinaiseksi hallituksen jäseneksi valittiin **Anneli Klemetti** Helsingin Valkonauhasta ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi **Maria Nuutinen** Suur-Helsingin

Valkonauhasta. Nykyisistä hallituksen varsinaisista ja (henkilökohtaisista varajäsenistä) valittiin jatkamaan **Liisa Ahonen** Mikkelistä (**Maritta Pietilä-Holopainen** Oulusta), **Marja Kariluoto** Turusta (**Elli Martikainen** Lappeenrannasta).

Ennen kotiin lähtöä pidettiin vielä palauttekeskustelu, jossa oli mahdollisuus jättää palautetta päivien toteutuksesta.

Päivän aikana työskenneltiin erilaisissa ryhmissä.

Vas. Maija-Liisa Mäkeläinen Oulusta, Anneli Klemetti ja Marke Kaskimies Helsingin Valkonauhasta.

Vas. Pirjo Kivelä-Ristevirta ja Marita Saarela Helsingin Valkonauhasta esittelevät ryhmätöitä.

Vas. Kouluttaja Lari Karreinen, Hannele Nykänen ja Anne Paulo-Tuovinen Kuopion Valkonauhasta.

Uusia henkilöitä valittiin hallitukseen

Hannele Nykänen

on vuonna 1957 syntynyt teologian maisteri ja työntekijä. Hän toimii Kuopion Valkonauha ry:n puheenjohtajana ja työskentelee lähiötyön koordinaattorina työntekijänsä Kuopion Puijolan Setlementti.

Hannele on työskennellyt useissa raittiusjärjestöissä koulutus-, konsultointi sekä projektipäällikön tehtävissä (Terveys ry, Raittiuden Ystävät ry, Myllyhoitoyhdistys ry). Erityisosaamista mm. Tytöt, naiset ja alkoholi valtakunnallisessa projektissa, jossa toimi projektipäällikkönä sekä Päihteetön pelikenttä -projektissa vastaavana työntekijänä. Luottamustehtäviä Hannelella on mm. seurakuntaneuvostossa.

Anneli Klemetti on vuonna 1943 syntynyt filosofian maisteri ja eläkkeellä oleva englannin kielen vanhempi lehtori. Hän on Helsingin Valkonauha Vita Bandet i Helsingfors ry:n hallituksen jäsen. Luottamustoimia Annelilla on useilta vuosikymmeniltä Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvostossa, lähetyksen tukiryhmässä, Kaisanie-

men ja Kruununhaan koulujen johtokunnassa sekä Koti Katulapselle ry:ssä. Anneli on Valkonauhan maailmanliiton, WWCTU:n, julkilausumakomitean jäsen.

Maria Nuutinen on vuonna 1966 syntynyt Suur-Helsingin Valkonauha ry:n toiminnanjohtaja ja Liisankodin johtaja. Koulutukseltaan Maria on yomerkonomi sekä sosiaalikasvattaja. Hän on työskennellyt aikaisemmin

mm. Vantaan kaupungin Nissaksen asukaspuiston toiminnanohjaajana. Työ sisälsi ennaltaehkäisevää perhetyötä Nissaksen lähiössä. Maria tekee vapaaehtoistyötä Hakunilan seurakunnassa naisryhmien ohjaajana ja hänellä on luottamustehtäviä Vantaan kaupungin Hevoshaan koulun johtokunnassa.

Kuvat **PIRJO SIPILÄ**

Ilmo Häkkisen kehittämään seminaari-ohjelmaan sisältyi myös hänen esittämänsä musiikkia.

Syyskuun ensimmäisenä lauantaina kokoontui toistakymmentä naista Helsingin Valkonauhan tiloissa Bulevardilla. Kuuntelimme ja pohdimme kuluva-aikaa ja sen tuomia tunteita kouluttajamme työohjaaja ja trubaduuri **Ilmo Häkkisen** kanssa.

Hetki elämässä

Jo alkuun luennoitsija haastoi meidät kuuntelijat pohtimaan, millaisia tunteita kuluva aika meissä herättää. Hyvin tavallisia ovat mm. paho-o, tarttuva pelko ja turvatomuuden tunne. Lehdistön ja television kautta tuleva negatiivisten uutisten tulva ja

manipulaatio ruokkivat näitä tunteita. ”Olenaisuuden poimiminen on tässä ajassa vaikeaa” toteaa Häkkinen. Hänen mukaansa arkea voi helpottaa hetkessä elämisessä ja keskittymisessä suorittamaan arjen päivittäisiä rutiineja. Kuulijoiden mukaan pienet hetket, kuten rauhallinen aamukahvin nauttiminen tai aamurukous, ovat tärkeää viritelyä kiireettömään päivään.

Tärkeä vielä tärkeämmäksi

Keskeisenä päivän ajatukseksi Häkkisellä oli elämän rakenteiden tärkeys. Niitä ei ole valmiina tarjolla, vaan jokaisen pitää ”rakentaa” ne itse ja muuttaa tarvittaessa elämän-

tilanteensa mukaan. Esimerkkinä voi valmistella vaikka seuraavaan työpäivään liittyvät asiat valmiiksi jo edellisenä iltana. Seuraava aamu voi näinollen olla vain viritelyä alkavaan päivään.

Yhtä tärkeää kuin luoda uutta, on poistaa vanha. Nämä voivat olla paitsi tarpeellonta tavaraa myös vanhoja, tarpeettomia ajatuksia ja tunteita. Elämä pelkistyy ja tärkeät, oleelliset asiat saavat tilaa ja tulevat vielä tärkeämmäksi.

”Yhteen päivään ei paljon mahdu”,

- totesi eräs kuulija. Tämä asia tulee eteen jokaisella iän myötä, ruuhkavuodet ohitettua ja

Osanottajia nauttimassa seminaarin taukotarjoiluja.

eläkeiän saavuttua. Elämänkokemuksen tuoma viisaus voi antaa oikeita vastauksia ja ratkaisuja asioihin. Häkkinen kehottikin asettamaan itselle kysymyksiä ja pohtimaan niitä tarkkaan. Jokainen voi kysyä itseltään neuvoa. "Asioiden puntaroiminen valintojen ja ristiriitojen välillä palkitsee intuitiivisella, oikealla ratkaisulla. Jos joku on ns. pielessä, se hälyyttää ja sitä kannattaa kuunnella. Itsetutkiskelu on muutenkin tärkeää, tässä kiireen maailmassa".

Läsnäolon voima

"Läsnäolon taidot kasvavat läsnäolon lisääntyessä. Pelkistämällä elämää, työskentelemällä tärkeysjärjestyksessä, valitsemalla sydämellä ja keskittymällä olennaiseen annostellen ja rytmisesti, huomaamme läsnäolomme kokemuksen vahvistuvan ja syventyvän", sanoo Häkkinen. "Läsnäolossa on valtavat voimat. Tässä ja nyt on kaikki".

Lähtevien laivojen satama

Häkkinen kevensi päivän tärkeää aihetta paitsi musiikkiesityksillään myös onnellisella tarinalla yli 70-vuotiaista El-sasta ja Uunosta.

Elsa kirjoitti Uunolle ensimmäisen rakkauslaulunsa "Tule kanssani iltateelle", jonka Häkkinen sävelsi. Tarinan

Helsingin seminaari järjestettiin Valkonauhasäätien tiloissa. Saman teeman ympärillä on kuluvana vuonna kokoonnuttu kahdeksalla eri paikkakunnalla.

mukaan, Elsa ja Uuno avioituivat vanhoilla päivillään ja elivät yhdessä onnellisen elämän loppuun saakka vanhusentalossa.

Me kuulumme myös Ilmo Häkkisen sävellyksiä mm. **Aale Tyynnin** runoihin, hänen itsensä esittämänä, laulaen ja kitaralla säestäen. Päätimme mielenkiintoisen päivän Häk-

kisen tunnetuimman sävellyksensä esitykseen, **Oiva Paloheimon** runoon "Lähtevien laivojen satama".

"Minä olen vain satama pieni joka laivoja rakastaa jossa aina öisin palaa pari lyhtyä kalpeaa..."

Teksti ja kuvat **PIRJO SIPILÄ**

Liisankadun Kotipesän jouluukahvit

Kokoonnumme joulun merkeissä
lauantaina **12.12.2015**

Valkonauhan Kotipesässä osoite Liisankatu 27 A 3,
00170 Helsinki. Kahvitus alkaa kello 12.00
ja ohjelmaosuus kello 13.00.

*Tervetuloa joulun tunnelmin
iloitsemaan vuoden työstä!*

Kuopion Valkonauha ry 110 vuotta 12.2.2016

Kuopion Valkonauha ry järjestää juhlaseminaarin **perjantaina 12.2.2016**

Kuopion kaupungintalon juhlasalissa os. Tulliportinkatu 31
sekä iltajuhlan Alavan seurakuntasalissa os. Keihäskatu 5.

Seminaarissa puhujina Puijon seurakunnan kirkkoherra **Jaana Marjanen** (seminaarin avaus), ELL, teol.yo. **Laura Siponmaa** (aiheena arvot), työnohjaaja **Matti Nokela** (aiheena päihdeongelman puheeksiotto), päihdelääketieteeseen erikoistunut lääkäri **Antti Loimalahti** (aihe tarkentuu myöhemmin), professori **Olli-Pekka Ryyänen** (aihe tarkentuu myöhemmin) ja professori **Taru Kekoni** (aiheena kannabiksen käyttäjät ja heidän yhteiskunnallinen asema).

Seminaari on ilmainen opiskelija- ja eläkeläiskortilla, muilta maksu on 60 euroa.

Iltajuhla aloitetaan klo 17.00 lääninrovasti Jaana Marjasen johtamalla iltajumalanpalveluksella eli vesperillä. Juhlapuheen pitää Kuopion Valkonauhan puheenjohtaja **Hannele Nykänen**. Pääsihteeri **Irja Eskelinen** kertoo valkonauhaliikkeen kansainvälisestä toiminnasta. Musiikkiohjelmasta vastaavat kuopiolaiset kanttorit **Joona Saraste** ja **Tintti Tinkala**.

Juhlaseminaari ja iltajuhla ovat maksuttomia Kuopion Valkonauhan jäsenille.

Tarkempia tietoja päivitetään Kuopion Valkonauhan sivuille www.kuopionvalkonauha.fi.
Tiedustelut myös Hannele Nykänen 040-548 98 98, lmh.nykanen@gmail.com.

Jeesus-lapsi Egyptissä

Meidän mielisämme on usein postkorttimainen kuva joulusta, johon kuuluu Jeesus-lapsi Marian sylissä hämyisessä tallissa ja heidän ympärillään paimenet, tietäjät ja tallin eläimet. Matteuksen evankeliumi piirtää kuvan toisenlaisesta joulusta sekasortoisen maailman keskellä, jonka väkivallan uhan alla pieni perhe etsii turvapaikkaa. Evankeliumissa Joosef on perheen suojelija, nöyrä ja uskollinen Jumalan palvelija.

Enkeli puhui Joosefille, että lapsen nimeksi pitää antaa Jeesus. Joosef iloitsi Marian lapsesta ja seurasi hiljaa tapahtumia sivusta. Joosef, Marian mies oli joulun sivuhenkilö, Jeesuksen kasvatti-isä, jolle ei evankeliumeissa annettu puheroolia – hän ei sano sanaakaan Raamatussa.

Matteuksen jouluteksti kertoo kaukaisista vieraista, jotka saapuivat Betlehemiin. ”Tietäjät lähtivät matkaan, ja tähti, jonka he olivat nähneet nousevan taivaalle, kulki heidän edellään.” Pimeällä taivaalla loisti kirkas tähti ja se valaisi tietäjien matkaa vastasyntyneen juutalaisten kuninkaan luokse.

Tietäjät näkivät tähden seisahduttavan ja suuri ilo täytti heidän sydämensä: me saamme pian nähdä kuninkaan! He menivät sisälle taloon ja näkivät lapsen ja Marian. Polvistuen Jeesuksen eteen he antoivat hänelle lahjansa. Vanhan perimätiedon mukaan tietäjiä kutsutaan kolmeksi kuninkaaksi idästä tai kolmeksi viisaaksi mieheksi. Raamattu ei mainitse tietäjien lukumäärää, mutta nämä an-

THE FLIGHT INTO EGYPT BY GIOTTO DI BONDONE (1304-06, SCROVEGNI CHAPEL, PADUA)

toivat Jeesus-lapselle kolme erilaista kallista lahjaa: kultaa, mirhaa ja suitsukkeita.

Tietäjät palasivat toista tietä takaisin omaan maahansa, sillä Jumala varoitti heitä kuningas Herodeksesta, väkivaltaisesta yksinvaltiaasta, joka pelkäsi Jeesus-lasta ja tahtoi tappaa tämän. Kun tietäjät eivät palanneet Jerusalemiin, lähetti Herodes sotilaansa kohti Betlehemiä surmaamaan kaikki kaksivuotiaat ja sitä nuoremmat poikalapset.

Ota lapsi ja pakene

Tietäjien lähdettyä Jumala puhui jälleen unessa Joosefille: ”Ota lapsi ja hänen äitinsä ja pakene Egyptiin. Pysy Egyptissä, kunnes käsken sinun palata, sillä Herodes aikoo etsiä lapsen käsiinsä ja surmata hänet.” Joosef heräsi yöllä ja otti mukaansa

lapsen ja hänen äitinsä ja he pakenivat itämaan tietäjien aarteet matkakassana kohti etelää, Egyptiin, jonne Herodeksella ei ollut valtaa. Raamattu kertoo järkyttävän murhenäytelmän, kuinka kaksituhatta vuotta sitten pimeys peitti Juudean ja kärsimykset kohtasivat Betlehemin asukkaita: ”Näin kävi toteen tämä profeetta Jeremian lausuma ennustus: – Ramasta kuuluu huuto, itku ja kova valitus. Raakel itkee lapsiaan eikä lohdutuksesta huoli, sillä heitä ei enää ole.” Kertomus Betlehemitä päättyi väkivaltaan ja suruun, vain yksi poikalapsi pelastui.

Tänäänkin sodat ja väkivallan kauhut peittävät Lähi-idän. Miljoonat ihmiset ovat paenneet kodeistaan. Perheet ja pienet vauvat elävät kärsimyksen keskellä. Pelkästään Libanonin pakolaisleirillä on syntynyt yli 50 000 lasta. Väkivallan keskellä ihmiset etsivät turvaa.

Egyptistä Nasaretiin

Pakolaisperhe asui nyt vieraassa maassa Egyptissä ja näin toteutui, mitä Herra oli profeetan suulla ilmoittanut: ”Egyptistä minä kutsuin poikani.” Jouluevankeliumi muistuttaa meitä pakolaisuudesta. Jumalan poika vietiin turvaan Egyptiin. He asuivat vieraan kansan keskellä, jonka kieli oli heille outo.

Herra puhui jälleen Joosefille: ”Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä mukaasi ja palaa Israelin maahan. Ne, jotka halusivat surmata lapsen, ovat kuolleet.” Perhe kutsuttiin palaamaan Nasaretiin. Jälleen Joosef totteli Herraa ja he matkustavat takaisin Israeliin ja asettuvat Nasaretiin.

Pakolaiset ja muukalaiset

Jouluevankeliumi kertoo meille suurimman sanoman: meille on syntynyt Vapah-

taja Jeesus Kristus. Jumala itse tuli kerran keskellemme. Hän on luvannut olla kanssamme joka päivä. Hän on Daavidin poika Betlehemistä. Evankeliumi muistuttaa meitä myös Jeesus-lapsesta, joka pakeni Egyptiin ja eli siellä pakolaisena. Joosefin esimerkki muistuttaa meitä vastuusta.

Raamatussa puhutaan paljon laupeudesta, jota meidän tulisi osoittaa lähimmäisiämme kohtaan: ”minun oli nälkä, ja te annoitte minulle syödä; minun oli jano, ja te annoitte minulle juoda; minä olin outo, ja te otitte minut huoneeseenne; minä olin alaston, ja te vaatetitte minut; minä sairastin, ja te kävitte minua katsomassa; minä olin vankeudessa, ja te tulitte minun tyköni.”

Rakkauden kaksoiskäskey – rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistä niin kuin itseäsi – siinä on evankeliumin ydinsanoma. ”Kun maahan tulee muukalaisia asumaan keskuudessaanne, älkää sortako heitä. Kohdelkaa joukossanne asuvia siirtolaisia ikään kuin he olisivat heimolaisianne ja rakastakaa heitä kuin itseänne, sillä te olette itsekkin olleet muukalaisina Egyptissä. Minä olen Herra, teidän Jumalanne.” (3.Moos.19:33)

JARI PORTAANKORVA
Suomen Baptistikirkon johtaja

Tähti, sädekehä, ihmeellinen lämpö ja valo. Usein myös rukouksesta ja kunnioituksesta kertovat asennot. Keskellä seimi, oljet ja kapaloitu vauva, johon katseet on suunnattu.

Jouluseimeen on tallennettu pyhä yö, Vapahtajan syntymä. Seimien tunnelma on harras. Kuva tai asetelma välittää meille hetken, johon kaikki on pysähtynyt. Vain tämä on tärkeää, olla seimen äärellä.

Onhan se niin. Mutta ehkä seimien huokuma tunnelma on kuitenkin vain yksi osa kokonaisuutta. Äitinä uskon, että tallissa tapahtui paljon muutakin, että siellä oli läsnä

myös toisenlaisia todellisuuksia. Sellaisiakin, joista olisi saanut kovin erilaisen kuvan, arkisemman. Mutta ei se vie jouluyön ihmettä yhtään kauemmas.

Seimen äärellä ollaan hetkessä. Samalla läsnä on kuitenkin sekä mennyt että jollain tavalla myös tuleva: ehkä mieleen nousee muistoja omasta lapsuudesta, voitetuista vastoinkäymisistä ja turvallisista, hyvistä hetkistä – tai niiden puutteesta. Muistojen rinnalla elävät kysymykset tulevaisuudesta, huolet ja toiveet.

Ei vauva-arjen aloittaminen Marialle ja Joosefille varmas- ti pelkästään pysähtynyttä ja

harrasta ollut, sen verran realistinen olen. Eiköhän myös Jeesuksen ensimmäisinä tunteina ja vuorokausina riittänyt tekemistä, toimittamista, yrittämistä ja erehtymistä. Olosuhteetkaan eivät tainneet olla ihan suositusten mukaiset. Karu ja mutkikas arki ei kuitenkaan estänyt Jumalaa tulemasta ihmiseksi eikä lähettämästä enkeleitään matkaan, päinvastoin. Tallin eläimistä ja oljilla pehmustetusta seimestä on tullut olennainen osa joulun ilosanomaa: täällä se tapahtui, tänne tähti johdatti paimenet. Nämä puitteet ovat totta. En haluaisi romantisoida niitä. Alku vauvan kanssa ei ehkä ollut helppo, mutta kaikessa hankaluudes-

sa ja epämukavuudessa oli yhtä totta myös enkelien viesti: ”Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja” (Luuk. 2:11).

Ehkä enkeli Gabriel puhui tästä erilaisten todellisuksien limittymisestä jo ilmoittaessaan Marialle Jeesuksen syntymästä. Hän sanoi: ”Korkeimman voima peittää sinut varjollaan” (Luuk. 1:35). Ei ole pelkkää voimaa, ei pelkkää varjoa. Värit sekoittuvat, on pyhää arjessa ja arkea pyhässä.

En muista, että meillä kotona olisi ollut seimeä, kun olin pieni. Aika toisen näköinen joulu oli muutenkin kuin sisustuslehdissä: kuusi täyttyi lähinnä itse askarrelluista, luonnollisesti eriparisista koristeista, hajonneen astianpesukoneen palaset saattoivat täyttää keittiön lattian aattona vielä puoliltapäivin eikä ruokapöydässä ollut tarjolla kinkkua ja laatikoita kummempaa. Suklaata ja karkkia kyllä riitti. Jouluaamuna mentiin kyllä kirkkoon, usein jo kuudelta (onko se edes mahdollista? Siltä se ainakin tuntui...). Isosikäisenä lähdin mieluummin yökirkkoon, joskus kirkossa on käyty aattona. Pelkillä kauneimmilla joululauluillakin on selvitty.

On jouluja, jolloin iloiseen tunnelmaan riittää perheenjäsenten seura ja se, että saa herkutella. Jonain toisena vuonna jouluun ei taas tunnu ehtivän mukaan millään, se tulee ihan kuin yllätyksenä ja kesken kaiken, vaikka ei

ole vielä päässyt vauhtiin edes suunnittelussa. Sitten on jouluja, joita ei jää kaipaamaan – niistä on vain selvitty, kaikesta huolimatta, jotenkin ihmeen kaupalla.

Omat lapset tuovat jouluun jotain lisää. Sukupolvien ketju, jota Matteuskin evankeliuminsa aluksi kuvaa, hahmottuu uudella tavalla. Millainen on se joulun tuoksu, tunne ja muisto, jonka toivon lasteni voivan tallettaa mieleensä?

Toivoa ja unelmoida voin mitä vain. Mutta jos heiltä aikuisina kysytään, ei se muisto välttämättä ole kovin kummoinen. Niin monenlaista jouluihin mahtuu. Mutta seimen

olen halunnut valita mukaan lasteni joulun aineksiin.

Löysin joulutorilta huovutetut seimihahmot, jotka asettuvat hyvin lasten tekemälle huopaliinalle ja ystävän painamalle joululiinalle. Siinä ne sitten ovat, joulun päähenkilöt, milloin missäkin asennossa ja toimesta. Olen iloinen, että niillä leikitään – lapselle leikki on tapa sisäistää asioita, istuttaa niitä oman mielensä sopukoi-

hin, antaa niille merkityksiä ja uusi elämä. Seimen tapahtumat eivät ole jotain, joka tapahtui silloin joskus, vaan ne elävät tässä ja nyt.

Joulussa pyhä ja arki risteävät, vaikka kaikki eivät ehkä ajattele niin. Yhdelle riittää joulunakin arki tai ainakin juhla ilman pyhää. Kaikki eivät halua etsiä pyhää, antautua sille tai pysähtyä siihen. Joku pysyttelisi pyhästä mieluummin erossa koko vuoden. Minulle se on mahdoton ajatus. Uskon, että minussa itsessäni on jotain pyhää. Koko elämänsä on, meissä jokaisessa.

Uskon, että ihminen ja Jumala, arki ja pyhä kietoutuvat toisiinsa. Miten löydän tien seimen äärelle tänä jouluna,

omien muistojeni, arkeni ja huolieni keskellä? Löytyykö seimi paikasta, johon voin mennä, vai rakentuuko se minun sisälleni hiljaisuudessa? Onko seimi vauvassa, jota saan pitää sylissäni, lapsessa, jonka hymyilevän katseen tavoitan? Löydänpö joululon siitä, että nuori käper-

ttyy sohvan nurkkaan eikä lähdekään pois?

Kun katson seimeä, näen tunteiden koko kirjon. Kaiken sen keskelle syntyy Jeesus-vauva, Vapahtaja. Toivon, etten ole esteenä, kun enkelit ovat tänä jouluna liikkeellä ilosanoman kanssa.

KAISA AITLAHTI

Kirjoittaja on pappi ja perhetöiden kouluttaja Seurakuntapiston Agricolassa.

Iloista Joulua – joulukorttien maailmasta

On joulukuu ja postiluukku kolah-
taa. Lattialle putoaa nippu kortte-
ja, joiden kuvapuolta koristaa iloi-
sesti naurava tonttu, joulupukki muorin-
sa kanssa lahjoja jakamassa, kauniisti ko-
risteltu joulukuusi, täydessä hehkussaan
kukkiva amaryllis, värikäs tulppaani-
kimppu tai lähes tuoksuva hyasintti. Jois-
sakin korteissa on ihana vanhanajan tun-
nelma joulukirkkoon kiiruhtavine reki-
neen, pienten lasten piparkakkupuuhat,
kuva puuliiterissä veistävästä isästä salai-
sissa touhuissaan tonttulakki päässään tai
lumihangessa tarpovia lapsia isän kanssa
kuusta etsimässä.

Joulukorteilla on lähes kaksisataavuoti-
nen historia. Englantilainen **Henry Cole**
halusi muistaa monia ystäviään vuon-
na 1843, mutta koki työlääksi muistaa jo-
kaista ystävänsä omalla kirjeellä ja kä-
sinmaalatut kortit olivat kalliita ostaa, jo-
ten hän pyysi taiteilijattavaansa **John**
Calcott Horsleytä piirtämään kortin, jota
hän sitten painatti tuhat kappaletta. Kol-
me vuotta aiemmin alettiin painaa posti-
merkkejä, joten se mahdollisti korttien lä-
hettämisen. Kyseisen kortin aihe aiheutti
närrää, sillä kortissa juhlietaan joulua vii-

nin kera, jota siinä tarjotaan jopa lapsil-
le. Pahenuksesta huolimatta seuraavana
vuonna idea oli levinnyt valtakuntaan ja
tarjolla oli jo useampia korttimalleja lä-
hetettäväksi.

Ennen Henry Colen toteuttamaa ideaa eng-
lantilaisissa sisäoppilaitoksissa koulua
käyvät koululaiset kirjoittivat jouluainei-
ta perheilleen ja sukulaisilleen. Kirjoitus-
paperit leikattiin tarkoitukseen sopiviksi,
jotkut oppilaat kuvittivatkin niitä. Per-
heetkin lähettivät sukulaisilleen ja tutta-
villeen käyntikortteja, joihin kirjoitettiin
runo. Jonkin lähteen mukaan käyntikortit
toimivat myös kutsukortteina jouluajan
vierailuille. Käyntikorttien idea juontui-
kin kaukaa antiikista, jolloin vaihdettiin
uudenvuoden toivotuksia käsintehdyin
kortein. Jopa Egyptistä on löytynyt vas-
taavia toivotuksia hieroglyfeihin kirjoitet-
tuina, – hyvää onnea -tekstein.

Maailma alkoi teollistua 1800-luvulla ja sen
myötä postikorttien painatus mahdollis-
tui ja sen myötä myös sesonkikorttien
myynti lisääntyi. Aikakausi loi mahdol-
lisuudet myös postinkulun kehitykselle.
Vuosisadan lopulla Saksasta tuli korttien

Martta Wendelin, Kolme lasta kuusen luona, peiteväri 1953, Suomen Tuberkuloosin vastustamisyhdistyksen joulukortti.

VALOK. TOIVO LUMME/TUUSULAN TAIDEMUSEO

VALOK. TOIVO LUMME/TUUSULAN TAIDEMUSEO

Martta Wendelin, Tonttu ja tulppaanikelkka, peiteväri 1950, Pohjoismaiden paperikompanian joulukortti.

keskusmaa, missä painokoneet jyskyttivät kortteja maailmalle.

Suomeen joulukorttien maailma ilmaantui Saksan ja Ruotsin kautta, joissa ne myös pääosin painettiin. Säätyläisillä oli vaa-
raa lähettää kortteja jo 1850-luvulla. Niitä lähetettiin sukulaisille maaseudulle ja kotoa kaukana oleville läheisille. Kou-
lunkäynnin ja kirjoitustaidon yleistyessä korttien lähettämisen tapa levisi vähitellen kaikkiin kansankerroksiin. Merkittä-
vää oli, ettei kortteja saanut lähettää kuin suljetuissa kuorissa. Kaikenlaisten postikorttien virallinen lähettäminen virallistui 1871, jolloin niille annettiin oma alem-
pi postimaksu. Se edesauttoi joulukorttienkin yleistymisessä. Vähitellen kortteja lähetettiin kuvakortteina, mikä tapa
tuli Amerikasta, mistä Suomeen saapui ihastuttavia kultakoristeisia kortteja mitä hurmaavimpine aiheineen, joita yhdessä
naapurien kanssa ihasteltiin. 1880-luvulla joulukorttien lähettäminen oli jo melko yleistä ja se kasvoi 1900-luvulle tulta-
essa saavuttaen 1920-luvulla huipunsa, jolloin korttien lähettelyyn olivat yhtyneet pikkuporvarillisten kaupunkilaisten lisäksi niin maaseudun asukkaat kuin työväestökin. Sotavuosina puutteesta huoli-
matta haluttiin muistaa sotapoikia rintamalle kortein ja runoin:

*Kotikonnuilta tervehdys lämpimin
Tulee luoksesi Hämeen mies,
Sun tietäsi hartahin rukouksin
Tukee kotikansa ja kotilies.
Joulurauhaa käymme me toivottamaan
Sulle, vartija kansan ja maan.*

Joulukorttien aiheet syntyivät saduis-
ta ja luonnosta. Kuuluisimmat suomalaiset joulukorttitaiteilijat **Martta Wendelin**
ja **Rudolf Koivu** hurmaavat yhä korteil-
laan. Heidän korteissaan luodaan idylliä talvesta, sen iloista lumiukkoineen ja re-

Pienen tytön joulurukous

Kauan kauan sitten 1950-luvulla äiti, isä ja pieni tyttö viettivät erästä jouluaattoa Kauhavalla Varvaan koululla, jossa äiti toimi opettajana ja jonka yhteydessä heillä oli asunto. Kynttilät loistivat kauniisti. Jouluaateria oli syöty ja lahjat oli jaettu. Kaikki oli onnellista ja rauhaa.

Monta kertaa pientä tyttöä oli varoitettu leikkimästä tulella. Mutta jostain syystä sinä iltana hän ei totellut vaan vei kynttilän lähelle verhoja. Hetkessä verhot olivat tulella ja liekit kiipeivät seinää pitkin ylöspäin. Joulurauha oli poissa ja tilalle oli tullut kaaos ja pelko. Isä ja äiti onnistuivat sammuttamaan tulipalon. Mutta pieni tyttö säikähti kovasti. Hän oksensi ja oksensi ja rukoili polvillaan, että Jumala ei antaisi koulun palaa. Impi-täidin pyhäkoulussa hän oli oppinut, että jos on pelko ja hätä, voi aina rukoilla.

Tilanne rauhoittui ja perhe meni nukkumaan. Yöllä perheen isä kuitenkin heräsi, kun pehmeästi heitettiin lumipalloja makuuhuoneen ikkunaan. Ketään ei näkynyt. Jälkiä ei ollut lumessa. Silloin hänellä heräsi ajatus, että pitäisiköhän mennä ullakolle katsomaan, ettei tuli ole levinnyt sinne. Hän meni ja näki pienen kytevän palon. Jos hän ei olisi tehnyt sitä, mahdollisesti jopa koko iso koulurakennus olisi palanut.

Samana jouluyönä Impi, pyhäkoulutäti, näki kauhean unen, että koulu palaa ja pieni tyttö kuolee. Hän herätti toisen tädin, jonka kanssa hän asui. He rukoilivat koko perheen pelastumisen puolesta. Keskellä yötä he pukivat vaatteet ylleen ja lähtivät tarpoamaan pakkasyöhön ottamaan selvää, palaako koulu. Kaikkiällä oli pimeää ja hiljaista. Koulu ei ollut liekeissä.

Myöhemmin Impi-täti kertoi äidilleni unesta ja öisestä tarkastusmatkasta. He molemmat olivat sitä mieltä, että pienen tytön rukoukseen vastattiin.

Koko elämänsä ajan isä ihmetteli, kyseli, kuka se oikein oli, joka heitteli lumipalloja makuuhuoneen ikkunaan. Niin – kukaohan se oli?

*Se pieni tyttö ANNA-MARI LAINE
Hämeenlinnan Valkonauhan sihteeri*

kiejeluineen. Monen näköiset enkelelihahmot ja kynttiläkuvat somistavat monia kortteja. Vanhat kansanperinteen symbolitkin ovat löytäneet tiensä vanhoihin postikortteihin kuten neliapilat, monet talviset kukkaaiheet ja talvilinnut kuten punatulkut. Olenpa nähnyt hevosenkengänkin kuvattuna vanhassa joulukortissa. Mutta joulupukki- ja tonttuaiheet esiintyvät yli muiden. Niiden varsinainen kuvaaja oli **Jenny Nyström**, jota kutsutaan pohjoismaisen joulutontun luojaksi. Meidän aikamme joulukorttitaitelijoita ovat mm. **Mauri Kunnas** hauskoine eläinaiheineen, **Virpi Pekkala** joulutonttuineen, **Marja-Liisa Pitkäranta** lumiaiheineen ja **Minna Immonen** kodikkaine ja herkkine kodin elämästä kertovine joulukuvineen.

Joulukorttien lähettely on yhä yksi tapa muistaa kaukana olevia ystäviään ja heitä, joille haluaisi lähettää myös pienen lahjan, mutta ei aina ole mahdollista. Uusi vuosituhat on tuonut myös uusia tapoja muistaa läheisiään. Internet on mahdollistanut kuvien ja joulukirjeiden lähettämisen. Niidenkin mukana kulkevat yhä samat kuvat ja jouluiset aiheet kuten ennenkin.

*Aattoillan hämärässä,
syttyy valo ikkunassa.
Lausuu toiveen lapsonen,
oispa joulu ikuinen.*

*Joulun hetket yhteiset,
luovat muistot lämpöiset.
Iloista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!*

(korttitekstejä)

SAARA VAHERJOKI-HONKALA

Joulun taikaa ja aikaa

Joulun on rauhoittumisen aikaa, sanotaan. Kuitenkin joulusta on Suomessa tullut todellakin markkinavoimien temmelyskenttä. Tavaraa pursuaa ovista ja ikkunoista, ja kaupat aloittavat joulumarkkinoinnin jo lokakuussa. Mutta maassa maan tavalla.

Itse muistelen joulunaikoja, jolloin on miettinyt, miten ihmiset katastrofien keskellä ja jälkeen pystyvät viettämään joulun omien perinteidensä mukaan. Jouluna 2013 Haiyan-superyrskyn jälkeen Filippiineillä, vahvasti katolisessa maassa, ihmiset turvautuivat sukuunsa ja perheeseensä, ja olivat onnellisia siitä, että olivat selvinneet hengissä. Filippiineillä elää vahvasti talkooperinne, jonka mukaan yhteisöjen ja kylien asukkaat auttavat toisiaan järjestelmällisesti. Taloja nousee talkoovoimin, ja on jopa velvollisuus olla tukemassa toisia, jotta vastaavasti saa tuen, kun sitä itse tarvitsee. Välittömästi myrskyn jälkeen sukulaiset autoivat toisiaan saamaan vähemmän vaurioita saaneet talot asumiskuntoon, ja perheenjäsenet ottivat asumaan luokseen niitä, jotka olivat menettäneet kaiken. Suku ja perhe ovat voimavara, jossa näyttelee vahvasti tuki, mutta myös velvollisuudet. On itsestään selvää, että jokainen perheenjäsen tuo oman rahallisen tukensa perheelle, mutta samalla saa sellaisen sosiaalisen turvaverkon, jota ilman olisi hankala elää tuossa maassa.

Mutta tätä kaikkea ei voi kopioida Suomeen, se on itsestään selvää. Mutta voisimmeko oppia jotain tästä yhteisöllisyydestä? Olemmeko vain soikaistuneet omaan vauhtiimme, ja nojaudumme liiankin vahvasti sii-

hen julkiseen tukijärjestelmäämme, joka antaa meille perusturvan? Tavoitteena ei pidä missään tapauksessa olla tietenkään julkisen järjestelmän purkamisen osiin, mutta voimme aivan varmasti lisätä siihen lähimmäisen antaman mausteen ja lisän, ilman että virallista järjestelmää tarvitsee romuttaa. Onneksi suomalaiset ovat olleet aloitteellisia monella tavalla, ja löytäneet suomalaiseen yhteiskuntaan sopivat auttamisen ja tukemisen väylät, hyödyntäen myös nykyteknologiaa kaiken hyvän vanhan toiminnan päälle.

Syksyn aikana suuri osa suomalaista on ollut lämpimästi vastaanottamassa pakolaisia Suomeen. On annettu omaa aikaa vapaaehtoistyöhön ja lahjoitettu vaatteita ja muuta hyödyllistä tavaraa vastaanottokeskuksiin. Näin joulun alla toivottavasti voimme olla myös esittelemässä omaa jouluperinnettämme uusille suomalaisille, ja kertoa joulun merkityksen ja tarinan kaiken kaupallisuuden takana kristillisessä hengessä tai ilman sitä.

Oman henkilökohtaisen tulkintani mukaan jouluna on kyse jakamisesta ja ajasta yhdessä lähimmäisten kanssa. Siihen kuuluu myös kaikki stressaava jouluhössöttäminen osana valmistautumista rauhoittumiseen. Toivottavasti se stressi ei jää päälle, ja muistamme todellakin rauhoittua, edes hetkeksi. Jokainen omalla tavalla.

Rauhaisaa joulun odotusta ympäri maailmaa!

EIJA ALAJARVA

Humanitaarisen avun
päällikkö

Kirkon Ulkomaanapu

Vuoden raittiusteko 2015 -tunnustus

Siskonpedin Viinapäivä-sketsille

Ylen Siskonpeti-tv-ohjelman Viinapäivä-sketsi sai Raittiuden Ystävien Vuoden raittiusteko 2015 -tunnustuksen päihteiden hankkimiseen ja käyttöön liittyvästä ja kriittisistä ajatuksista heittävästä käsittelytavastaan. Torstaina 15.10.2015 tv-ensi-iltansa saanut sketsi nähtiin Siskonpeti-ohjelman toisen kauden avausjaksossa Ylen tv 2 -kanavalla.

Kohtaus käsittelee huumorin keinoin mutta kriittisesti vanhempien alkoholin käyttöä ja hankintaa lasten kanssa ruokaostoksilla. Perinteisten valvojaroolien vaihto lasten kanssa ja näkökulman vaihtaminen makeisten ostamisesta alkoholin hankkimiseen tuo asiaan ajankohtaisen ja ironisen otteen. Sketsillä oli Yle Areenassa ja Ylen Youtube-kanavalla jo ennen ensi-iltaa yli miljoona katselukertaa.

13. kerran myönnetty Vuoden raittiusteko 2015 -tunnustus jaettiin Raittiusviikolla 2.-8.11.2015,

joka tunnetaan myös Ehkäisevän päihdetyön viikkona. Raittiuden Ystävät ry jakaa Vuoden raittiusteko -tunnustuksen henkilölle tai taholle, joka toiminnallaan edistää merkittävästi raittiutta ja terveitä elämäntapoja. Aikaisemmin tunnustuksen ovat saaneet muun muassa silloinen pääministeri **Matti Vanhanen** (2003), kirjailija **Arno Kotro** (2006) ja Suomen Lääkäriliitto (2008). Viime vuonna tunnustuksen saivat kansanedustaja **Merja Mäkisalo-Ropponen** ja piispa **Matti Repo**.

Raittiuden Ystävät ry on 162-vuotias Suomen vanhin valtakunnallinen kansalaisjärjestö, joka edistää terveitä ja raittiita elämäntapoja sekä toimii päihteiden käytön ja haittojen vähentämiseksi aktiivisella vaikuttamistoiminnallaan. Järjestön tavoite on muuttaa suomalaista kulttuuria romuttamalla vanhoja myyttejä juomisen ilosta. Järjestö korostaa, että raittius on terve ja luonnollinen elämäntapa jokaiselle maamme asukkaalle.

Iloista tunnelmaa Raittiusteko-tunnustuksen juhlassa. Kuvassa (vasemmalta oikealle) toiminnanjohtaja Marko Kailasmaa, Siskonpeti-sarjan ohjaaja Anna Dahlman tyttärensä Miina Laineen kanssa, näyttelijä Krisse Salminen ja hänen sketsissään näytellyt poikansa Eelis Kopponen käsissään tunnustusdiplomi, puheenjohtaja Martti Vastamäki, näyttelijä Pirjo Heikkilä sekä Ylen vastaava tuottaja Tuula Länsisalmi.

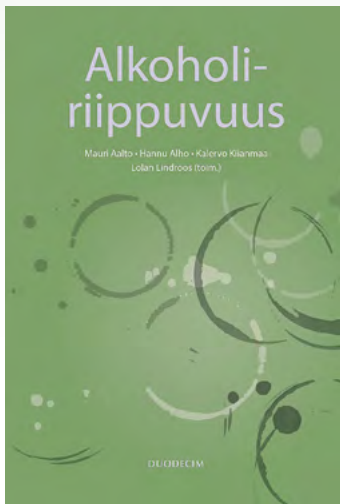
Alkoholiongelmaista saatetaan syyllistää terveydenhuollossa

– ammattilaisten toimittama kirja pyrkii muuttamaan ennakkoluuloja

Alkoholi on työikäisten suomalaisten merkittävä kuolinsyy ja huomattava työkyvyttömyyden aiheuttaja. Huomattava osa juo alkoholia ajoittain tai jatkuvasti yli riskirajojen. Osalla yli riskirajojen juovista suomalaisista on alkoholiriippuvuus, jonka hoitoon on olemassa tehokkaita hoitomuotoja, mutta suuri osa riippuvuudesta kärsivistä ei kuitenkaan ole hoidon piirissä. Alkoholiriippuvuus-kirjan 3. uudistetussa painoksessa kuvataan alkoholiriippuvuuden kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, ongelmakäytön tunnistamista, hoitoa ja kuntoutumista.

Alkoholin ongelmakäyttö on jaettu kolmeen luokkaan: riskikäyttöön, haitalliseen käyttöön ja alkoholiriippuvuuteen.

– Ongelmakäyttö voidaan yleisyytensä perusteella määrittellä kansansairaudeksi. Voidaan arvioida, että Suomessa on 600 000–700 000 henkilöä, jotka käyttävät liikaa alkoholia ainakin ajoittain. Suomalaisista aikuisista miehis-

Alkoholiriippuvuus
Mauri Aalto, Hannu Alho, Kalervo Kiianmaa, Lolan Lindroos (toim.)

tä varsinaisia alkoholiriippuvaisia on noin 7 % ja naisista 2 %, kertoo LT, professori **Mauri Aalto**, yksi kirjan toimittajista.

Hoitoa haittaavat syyllistäminen ja häpeän tunne

Suurin osa alkoholiriippuvuutta sairastavista ei ole koskaan ollut hoidon piirissä. Joskus syynä on toipuminen ilman hoitoa, mutta useimmiten kyseessä on tarpeellisen

hoidon puuttuminen. Hoitoon hakeutumisen esteenä voi olla myös alkoholiriippuvuutta sairastavan kykenemättömyys tunnistaa riippuvuuden oireita tai riippuvuuden kiistäminen.

Niin väestön kuin ammattilaistenkin keskuudessa sairaudet ovat eriarvoisia. Alkoholiriippuvuutta pidetään itse aiheutettuna ja toivottomana. Alkoholiriippuvuutta sairastavaa voidaan syyllistää, eikä hän mahdollisesti saa hoitoa eikä samaa myötätuntoa ja kohtelua kuin muut. Toisaalta ei tiedetä, että alkoholin ongelmakäyttöön puuttuminen on tehokas tapa ehkäistä alkoholiriippuvuutta ja että alkoholiriippuvuuteen on tehokkaita hoitomuotoja.

– Alkoholiriippuvuuden hoitoa vaikeuttavat myös sairauden kokeminen häpeälliseksi ja siihen liittyvä tilanteen salaaminen. Kun alkoholiongelma ja siihen liittyvät monet vaikeudet eivät ole tiedossa, ammattilaisten ja läheisten on vaikea toimia erilaisissa pulmatilanteissa, Aalto sanoo.

Hoito on jokaisen oikeus

Alkoholiongelmiin hoitojärjestelmä on Suomessa pirstaleinen, moniportainen ja monihaaraainen.

Apua tulisi saada mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja hoitoon tulisi päästä matalalla kynnyksellä. Hoitoon pääsyä vaikeuttaa osittain se, että eri paikkakunnilla on päädytty erilaisiin käytännön järjestelyihin, vaikka hoidon lakisääteiset perusteet ovat samanlaiset kautta maan.

Tiukat taloudelliset ajat voi vaikeuttaa päihdepotilaiden yksilöllistä, joustavaa ja monipuolista hoitoa ja avun saamista. Hoitoon pääsyn vaikeutumisen vuoksi yhä useammalla on riski jäädä vaille hoitoa.

Alkoholiriippuvuus-kirjan keskeinen sanoma on, että alkoholiriippuvuus on sairaus, jota pystytään hoitamaan tehokkaasti ja että potilailla on oikeus hoitoon. Kirjassa myös korostetaan alkoholiongelman varhaisen tunnistamisen tärkeyttä ja puuttumisen vaikutavuutta. Päihdekäyttö ei saa olla este sosiaali- ja terveyspalveluiden saamiselle.

Alkoholiriippuvuus-teos on tarkoitettu tueksi ja työvälineeksi omaa tai läheistensä alkoholin käyttöä pohtiville, alkoholiriippuvuutta sairastaville ja heidän omaisilleen sekä lääkäreille, sairaanhoitajille ja muille alan ammattilaisille ja opiskelijoille.

Lisätietoja:

LT, päihdelääketieteen professori **Mauri Aalto**, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ja Tampereen yliopisto, p. 044 415 3647, mauri.aalto@epshp.fi
viestintäpäällikkö **Anna Kojon**, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, p. 050 3266 773, anna.kojo@duodecim.fi

Alkoholiriippuvuus
Mauri Aalto, Hannu Alho, Kalervo Kiianmaa, Lolan Lindroos (toim.)

Alkoholiongelmaisten hoidon uusittu Käypä hoito -suositus julkaistaan loka-marraskuussa 2015. Suosituksen työryhmän jäsenistä osa on mukana kirjoittajina Alkoholiriippuvuus-kirjassa.

Noidankehä katkesi

”Olin jo toistamiseen avioitunut ja kolmen lapsen äiti, kun aloin vähitellen tajuta, että jotain elämässäni oli pahasti vialla. Ammattini on ihmisen hoitaminen. Se on aina tuntunut omalta työltä. Olin jo lapsena päättänyt tulevan ammattini. En ole koskaan katunut ammatinvalintaani enkä haaveillut muista aloista.

Työssäni olen saanut osallistua myös päihdeongelmaisten hoitoonohjauksen kehittämiseen. Sen myötä minulle avautui uusi maailma; sain nähdä, kuulla ja kokea omakohtaisesti huikeita asioita, joiden vaikutuksesta aloin vähitellen päästä jyvälle oman elämäni pahoinvoinnin syistä.

Ensimmäisestä ”havahtumisestani” on kulunut reilut kaksikymmentä vuotta, mutta muistan sen vielä hyvin. Osallistuin koulutustilaisuuteen, jossa eräs alkoholistien hoidon kehittäjä, erittäin merkittävä henkilö, kertoi kokemuksiaan Minnesota-mallista. Koin voimakkaan asennemuutoksen kuunnellessani tätä viisasta miestä, jonka koko olemus säteili innostusta ja lämpöä hänen puhuessaan alkoholisteista eli ihmisistä, jotka ovat alkoholismisairaudesta uhreja ja tarvitsevat hoitoa.

Päihderiippuvuus, sukupuolvelta toiselle siirtyvä sairaus, alkoi kirkastua mielessäni. Olin toki tiennyt, että isoisäni oli ollut

juoppo uhkapeluri ja olin kuullut muis-
takin suvun mustista lampaista. Tajusin
olevani itsekin tuossa noidankehässä, sa-
moin kuin sisarukseni ja serkkuni.

Siitä alkoi oman sipulini kuoriminen;
kerros kerrokselta, välillä itkien montun
pohjalla, sitten taas voimia keräten uuden
kerroksen kimppuun. Se on noidankehän
katkaisua, joka ei todellakaan ole kerrasta
poikki eikä mikään helppo työmaa.

Korkein Voimani on kohdellut minua
silkkihansikkain, niin hellävaroen ja pie-
nin askelin olen saanut tutustua men-
neisyyteeni ja elämäni traumoihin – pa-
la palalta murentaa niiden tuhoavan vai-
kutuksen itsessäni. Olen voinut osallistu-
a monenlaisiin tilaisuuksiin, joissa on
käsitelty riippuvuussairauksia hyvin eri
puolilta; sekä teoreettisiin tiedonjakois-
tuntoihin että hoidollisiin, kokemuspoh-
jaisiin ”myllerryks” kursseihin. Kaikista ti-
laisuuksista on ollut hyötyä. Suurimman
löydön tein AAL-kurssilla (Alkoholistien
Aikuiset Lapset): löysin sisäisen lapsen it-
sestäni, hyljätyn pienen tytön. Otin tytön
syliini ja lupasin, että huolehdin hänestä
enkä koskaan hylkää...

Tunnustan, että väliin kivikkoistakin elä-
män polkua tallatessa totuus on aika ajoin
päässyt unohtumaan ja vanhat mallit ovat
vallanneet alaa. Pahan olon kasvaessa –
onneksi sen tunnistaminen on nopeutu-
nut ajan myötä – pysähdyn, vetäydyn syr-
jään maailman menosta ja kuuntelen it-

seäni: mitä tunnen, mitä tarvitsen, mikä
tekee minulle hyvää ja huolehdin, että si-
säinen lapseni alkaa taas voida paremmin
ja tuntee olevansa rakastettu ja tärkeä.

Toipumisen tiellä olen saanut kohdata
monenlaisia ihmisiä. Kerrottuani avoi-
mesti elämäntarinaani jotkut ovat suo-
rastaan suuttuneet ja yrittäneet pontevas-
ti mitätöidä kokemuksiani. Aikaisemmin
pahoitin mieleni moisesta käyttäytymi-
sestä, mutta nykyisin ymmärrän, etteivät
kaikki ole valmiita ottamaan vastaan tie-
toa, joka aiheuttaa tuskaa. Onhan pelot-
tavaa katsoa menneisyyttään ja kohdata
kaikki möröt ja luurangot, joita komerois-
ta löytyy. Onneksi kohdalleni on sattunut
enemmän elämänmakuisia matkalaisia,
jotka ovat suostuneet käymään läpi krii-
sejänsä, menetyksiänsä, epäonnistumisi-
ansa ja jaksaneet ponnistella kohti valoa,
jota ei aina edes näy. Sellaisissa kohtaami-
sissa on valtavasti välittämistä, ymmärtä-
mistä ja lämpöä, siinä jaetaan ihmisyyden
rikkautta, rakkautta ja uskoa tulevaisuu-
teen.

Ylivastuullisuuden löytäminen itsestäni
– esim. työnarkomania ja pakollinen os-
taminen – on auttanut kohtaamaan muita
riippuvuuksista kärsiviä sekä työssä että
siviilissä. Katsoessani rakkaita läheisiäni,
puolisoani, lapsiani ja heidän perheitään,
tiedän jatkavani työtäni noidankehän
katkaisemiseksi niin kauan kuin elän.”

AINO 59 V.

ANNE TERVAHAUTA

Kiitos parhaasta Joululahjasta

Joulu lähestyy ja saapuu lahjojen an-
tamisen ja saamisen aika. Miten iha-
na onkaan valmistella ja antaa lah-
ja rakkaalle ihmiselle. Näin varmasti
Jumalakin ajatteli, kun katsoi luomaansa
ja rakastamaansa ihmistä, vaikkakin va-
javaista ja syntistä. Kun hän suunnitteli
armon lahjaansa hän myös tiesi Sanaan-
sa tulevan tekstin: ”Sillä kaikki ovat teh-
neet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirikka-
utta, mutta saavat Hänen armostaan lah-
jaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus
on lunastanut heidät vapaiksi.”
(Room.3:23–24)

Kaikille Hän tämän lahjan on valmista-
nut ja halunnut antaa ja kaikki sitä myös
tarvitsivat. Mutta ihminen on usein niin
itseriittoinen tai välinpitämätön Jumalan
tarjoamasta lahjasta, ettei ota sitä vastaan.
Niin oli ennen ja niin on tänäkin päivä-
nä. ”Hän tuli omaan maailmaansa, mut-
ta Hänen omansa eivät ottaneet Häntä
vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat Hä-
net vastaan, Hän antoi oikeuden tulla Ju-
malan lapsiksi kaikille, jotka uskovat Hä-
neen.” (Joh.1:11–12)

Moni uskoo tänäänkin, että jos avaa Raa-
matun, sieltä ei löydykään lahjaa, jota
opimme arvostamaan ja rakastamaan,
vaan liuta käskyjä, kehotuksia ja syytök-
siä. Toki Raamattu on myös lakia, mutta
löytäisitkö sinä lahjakääröstä tänä Joulu-
na nimenomaan evankeliumin, armon ja

totuuden ja samalla saisit kokonaan uu-
den perustan ja luottamuksen elämäsi.

Se on mahdollista, sillä Hän itse sanoo
tulleensa pelastamaan maailman, ei tuo-
mitsemaan sitä. Jumala nimittäin tahtoo:
”että Hän valaisisi teidän sisäiset silmän-
ne näkemään, millaiseen toivoon Hän on
meidät kutsunut, miten äärettömän rik-
kaan perintöosan Hän antaa meille pyhi-
en joukossa ja miten mittaamaton on Hä-
nen voimansa, joka vaikuttaa meissä us-
kovissa”. (Ef.1:18–20)

Se on sama väkevä voima, jota Hän osoiti
herättäessään Kristuksen kuolleista
ja asettaessaan Hänet istumaan oikealle
puolelleen taivaassa. Parhaimpaan joulu-
lahjaamme, lahjaan, joka kestää läpi elä-
mämme, kuuluvat myös Jeesuksen omat
sanat sinulle ja minulle: ”Niin kuin Isä on
rakastanut minua, niin olen minä rakas-
tanut teitä. Pysykää minun rakkaudessa-
ni”. (Joh.15:9)

Näihin siunaaviin Jeesuksen sanoihin
saat luottaa, niissä levätä ja ne lahjana vas-
taanottaa. Olkoon Hän sinun Joulusi va-
lo, elämän valo.

Siunaavin Jouluterveisin

ANNE POHTAMO

Suomen Raamattuopiston
naistyön koordinaattori

Satukuvittaja

Martta Wendelin

Lapsuuden ja menneen ajan nostalgia välittyy kuvittaja ja taidemaalari **Martta Wendelinin** kuvituksissa. Satukuvitus oli vain osa Wendelinin laajaa tuotantoa 1900-luvun alkupuoliskolla. Hän aloitti satukuvittajana lastenlehdissä ja kruunasi uransa vuonna 1977 ilmestyneellä satukirjalla ”Metsänväen suojatti”.

Martta Maria Wendelin (1893–1986) syntyi Kotkan Karhulassa sahanhoitaja **Wilhelm Wendelinin** ja tämän **Ida**-puolison perheeseen. Martalla oli kolme isoaveljeä sekä kolme pikkusisarusta, joista yksi kuoli vain kolmen kuukauden ikäisenä. Oma lapsuus oli suuressa lapsikatraassa pääosin onnellista aikaa, vaikka perheellä alkoi olla vaikeuksia 1900-luvun alussa perheenisän työasioihin liittyen. Ida Wendelin alkoi huolehtia perheen elannosta ja perusti vuonna 1904 kutomoliikkeen, joka laajeni seuraavina vuosina. Martta Wendelinin varhaisissa 1910–20-lukujen kuvituksissa kuvastuu omaa perhetaustaa peilaava keskiluokkainen ja vauras lap-

suus, jossa kauniisti puetuilla lapsilla on aikaa leikkiä, eikä heidän tarvitse huolehtia työnteosta tai äidin auttamisesta.

Varhaiset satukuvitukset

Wendelinin ensimmäiset satukuvitukset syntyivät vuosina 1917–18 **Oiva**-veljen kehotuksesta. Nuori taiteilijanalku asui vuosien 1910–16 taideopintojen jälkeen vielä kotosalla Helsingissä, jonne perhe oli muuttanut syksyllä 1910 Martan päästyä ylioppilaaksi. Nämä satukuvitukset kuvasivat oman ajan lapsia leikeissään ja kuvissa on *carl larssonmaista* huoletonta tunnelmaa. Osa kuvista julkaistiin jo jouluna 1918 **Anni Swanin** toimittamassa *Joulukukka*-lehdessä **Alli Nissisen** runoihin liitettyinä. Kuvitus Nissisen runoon *Keinussa* on tunnettu myöhemmin **Arvid Lydeckenin** runon *Hyppylaudalla* kuvituksena teoksessa ”Kultaisilta päiviltä” (1921 WSOY). Kuvassa lapset istuvat hyppylaudan eri päissä, toiset ovat ilmassa ja toiset maassa, etualalla istuu poika vieressään valkoinen karitsa. Kuvan taustalla näkyy jänis kummun takana pilkottavaa taivasta ja pilviä vasten sekä oikealla punaisen huvilan kattoa ja ikkunoita. Tunnelma kuvassa on huoleton ja vauhdikas kuten Nissisen runossakin:

”Huh, hah, hei.
Ei pelkoa, ei!
Me kiidämme näin
Jo taivasta päin.

Jos keinumme ruskaa
ja tuottavi tuskaa,
Ei empiä saa.
Hei ponnistakaa!

Nyt tuuli on tuima
Ja liikunta huima,
Nyt pyörtävi päätä
Ja viiltävi selkää

Mut jänis se on,
Joka jotakin pelkää”
(Alli Nissinen)

Kuvapinta on leikkautunut useamman diagonaalin avulla; hyppylauta luo omansa ja taustakumpu omansa. Näkökulma on alhaalta ylös ja sommittelu on samoin poikkeuksellinen. Ruotsalaisen **Carl Larssonin** kotiaiheisten akvarellien lisäksi voisi nähdä japanilaisen puupiirrostaiteen vaikutusta etenkin sommitte- lussa. Samassa lehdessä on toinenkin kuvitus Nissisen runoon *Voi sitä onnetonta!*. Runossa kerrotaan joulun tulosta ja mummon luona olevasta kotikoulusta käsitöissä. Wendelinin kuvan keskiössä on isoäiti opastamassa pikkutyttöä neulomisessa. Kuvan etualalla näkyy osa pöydästä ja sen vieressä ompelee toinen pikkutyttö ja taustalla vasemmalla poika lukee kirjaa puusohvalla istuen. Runon lopuksi todetaan ”Mummolla kyllä on tavaroita, Ja rihmarullia monta! Jolla ei ole mummoa hyvää – Voi sitä onnetonta!”. Wendelinin kuvituksessa on medaljonkimainen soikea kehys, jossa etenkin japanilaisuuden vaikutus näkyy erikoisissa sommitteluratkaisuissa kuten huonekalujen leikkautumisella. Medaljongin soikea muoto toistuu pöydän kaarevassa pinnassakin, samoin isoäidin ja pikkutytön selät kaartuvat kehyksen mukaisesti. Ensimmäisissä kuvituksissaan hän olikin yllättävän moderni ja kuvapinnan käsittely oli rohkeaa ja uutta etsivää. *Art nouveaun* koukeroinen viiva näkyy kuvissa samoin japanilaisuuden rohkeat sommitteluratkaisut.

Heti uransa alkuvaiheessa, aloitettuaan työskentelyn kokoaikaisena kuvittajana Werner Söderströmin osakeyhtiön kuvitusosastolla vuonna 1919 Martta Wendelin sai tehtäväkseen paitsi nuortenkirjojen kuvituksia myös merkittävän satukirjan kuvittamistyön yhdessä **Rudolf Koivun** kanssa. Anni Swanin satujen kokoomateos ”Sadut” julkaistiin vuonna 1920 ja siinä oli Koivun tussipiirroksot sekä Wendelinin maalaamat värikkäät kokosivukuvitukset liittyen eri satuihin. *Vedenemännän lahja* on varmaan upein kuvitus tähän satukirjaan ja siinä on nähty olevan paitsi *art nouveaun* myös symbolismin

Keinussa, sisäkuviutus Joulukukka-lehteen, akvarelli 1918.

varellin käyttö on muuttunut guassimaiseksi ja vahvat ääriiviivat viittaavat edelleen japanilaisiin puupiirokseen. Kuvan tekstinä oli

satukirjassa kohta: ” – Yks kaks lennätti suuri kummallinen lentokala Liisan, pikku pojan, vieläpä Killenkin kuilujen ja korallimetsien yli avannolle.” Sadussa hyljeksitty kerjäläistyttö Rupi-Liisa pelasti Kille-kissansa kanssa vedenalaisesta maailmasta Vedenemännän itselleen varastaman kalastajan lapsen. Retkellä Liisan kasvoikin puhdistuivat ruvista. Kuviutus kuvaa sadun jännittävimpiä hetkiä, kun lentokalan kyydissä Liisa, Kille-kissa ja kalastajanpoika matkaavat kohti oikeaa maailmaa.

Klassikkosatujen kuvittaja

Eurooppalaiseen kansanperinteeseen kuuluvat tutut sadut, jotka ovat saaneet useita toisintoja ja levinneet vuosisatojen ajan erilaisina versioina. *Punahilkka*, *Prinsessa Ruusunen* ja *Tuhkimo* olivat kansansatuja, joista kertoivat omat versionsa paitsi **Grimmin** veljekset 1800-luvun alussa myös ranskalainen **Charles Perrault** vuonna 1697. Näitä samoja satuja Wendelin kuvitti usein koulujen lukukirjoissa. **Linda Pykkäsen** toimittamassa ”Sadun ja toden mailta” -kirjassa (1942) Wendelin kuvasi Grimmin veljesten satuaiheita kuten *Punahilkka*-satua. **Zachris Topeliuksen** *Adalminan helmen* Wendelin kuvitti kuvaten hetkeä, jolloin

Vedenemännän lahja, sisäkuviutus Anni Swanin kirjaan ”Sadut”, akvarelli 1920.

tunnelmia. Swanin omissa saduissa oli 1890-luvun kirjallisuuden ja kuvataiteen symbolismin vaikutusta – ihmisen sisäisen sielun tunnelman kuvauksia – ja jotain lienee tähänkin jännittävään kuviutukseen siirtynyt. Larssonmainen ak-

Pikku Matti, sisäkuviutus kirjaan Horma–Huntuvuori–Saarimaan ”Kansakoulun lukukirja”, tussi ja peiteväri 1929.

Jukka-Pekka toimittaa Kuu-ukolle joulukuusen, kuviutus Aili Somersalon satuun lehdessä Sirkan Joulu, peiteväri ja tussi, 1929.

turhamainen prinsessa katsoo kuvajais-taan lammen pinnalla pudottaen kohta helmensä ja kadottaen siten muistinsa ja prinsessallisen loistonsa.

Horma–Huntuvuori–Saarimaan ”Kansakoulun lukukirja” (1929) sisälsi myös klassikkosatuja kuten *Tuhkimon* – tosin hieman muunneltuna. Tässä sadussa Tuhkimo onkin velipuolien pilkkaama poika, joka uroteon tehtyään saa kuninkaantytären puolisoikseen. Topeliuksen *Pikku Matti* -sadun kuviutuksessa Wendelin on saanut vaikutteita **Albert Edelfeltin** Topeliuksen ”Lukemisia lapsille” -taiteilijapainokseen tekemästä kuviutuksesta. *Pikku Matti* on pukeutunut isoisänsä vanhaan porilaisrykmentin sotilasasuun ja tervehtii samalla Maaherran seuruetta. Grimmin veljesten satu *Susi ja seitsemän vuolta* on saanut Wendelinin kuvaamaan hetken, jolloin äiti-vuohi pikkukilnin kanssa löytää muut kilit syöneen suden nukkumasta. Sadussa suden vatsa avataan ja pikkukilit pelastuvat vatsasta.

Lastenlehtien sadut

Vaikka Martta Wendelinin ensimmäiset kuviutukset julkaistiin *Joulukukka*-lehdessä vuonna 1918, hän alkoi kuviuttaa lasten

lehtiä enemmän vasta 1925 vuoden jälkeen jäätyään freelanceriksi WSOY:ltä. Otavan lastenlehti *Pääskynen* ilmestyi 1–2 kertaa kuukaudessa ja sen joululehteen, *Pääskysen Joulukonttiin* tilattiin Wendelinin kuviutuksia. Vuoden 1926 *Pääskysen Joulukontissa* oli **Helga Nordblomin** *Tarina Pikku Sadusta*, jonka Wendelinin kuviutti modernisti 1920-luvun henkeen. Samassa lehdessä oli Wendeliniltä kuviutuksia **Sakari Salovaaran** tarinaan *Kertun ja Mirrin ihmeellinen matka*. Vuoden 1927 *Pääskysen* joulunumerossa Wendelinin kuviutti *Prinsessa Päivänsäteen* ja *Kiukkupussin*. 1930-luvulla Wendelinin kuviutti *Pääskysen* jouluisia kansikuvia enemmän kuin varsinaisia sisäkuviutuksia. Sen sijaan hän alkoi enemmän kuviuttaa *Sirkkaa* eli entistä *Nuorten toveria*, joka oli WSOY:n kustantama ja se ilmestyi 8–12 kertaa vuodessa. Kirjailija **Aili Somersalon** suosittu *Jukka-Pekka*-tarinasarja sai etenkin Wendeliniltä upeat surrealistishenkiset satukuviutukset. *Sirkan Jouluissa* Jukka-Pekan tarinoita oli 1920–1930-luvuilla, ja kuvissa oli ajalle tyyppillistä painotekniikasta johdettavaa kolmivärikuviutusta. Rudolf Koivun tavoin Wendelin onnistui muutamalla väriellä saamaan ilmeikkyyttä kuviin.

Sami soittaa tuohitorvea, sisäkuvitus Elsa Virkkusen kirjaan "Metsänväen suojatti", peiteväri 1977.

kuvituksina, mutta muuten kuvitukset kehystivät kirjan sivua reunoista. Näihin aikoihin Wendelinin tekniikka oli kehittynyt paksuun peitevärin käyttöön ja etenkin lapsia hän kuvasi tutulla pelkistävällä tyylillään – tähtisilmäisinä, pyöreäposkisina ja polkkatukkaisina. Muita varsinaisia satukirjoja Wendelin kuvitti lähinnä kokoomateoksiin kuten satukirjailija **Arvid Lydeckenin** kirjoihin "Kukka ja sateenkaari" (1929), "Satumetsässä" (1933) ja "Metsän satuja" (1937). Sinioranssit kolmivärikuvitukset **Helli Hannulan** satukirjaan "Nokinutun tarinoita" (1937) kuvittivat suosittua satukirjaa.

"Metsänväen suojatti" oli Wendelinin viimeinen lastenkirjakuvitus vuodelta 1977. Kirjan julkaisi Kirjapaja, ja teksti oli **Elsa Virkkusen** käsialaa. Tarinan pääosassa oli Sami-poika, joka lähti seikkailemaan. Kuvitustyyli oli erilainen kuin aiemmissa satukirjoissa, maalauksellisempi ja tyylielämpi.

PÄIVI AHDEOJA

Kirjoittaja työskentelee näyttelysihteerinä Tuusulan taidemuseolla.

Satukirjojen kuvittajana

Ebba Varman "Vuodenaikojen satu" (1933) oli runomuotoinen kertomus vuodenaikojen vaihtelusta ja Wendelin kuvitti kirjan kannet sekä sisäkuvitukset. Vahva peitevärinkäyttö ja kirkkaat väri sekä tyylieläytyt lapsiaiheet ihastuttavat vieläkin. Wendelin maalasi kansikuvat koko-

Martta Wendelin (1893–1986) lahjoitti vuonna 1982 noin 2 000 kuvitusoriginaalinsa kokoelman Tuusulan kunnalle. Wendelinin kuvituksista ja maalauksista järjestetään näyttelyitä Taiteilijakoti Erkkolaan Tuusulan Rantatiellä. Vuonna 1902 valmistunut hirsihuvila oli runoilija J. H. Erkon koti ja se avautui museona 2007. Erkkolan näyttelytoiminta on painottunut vanhempaan kuvitustaiteeseen.

Taiteilijakoti Erkkolan näyttelyt 2015–2016:

- **Nuoren Suomen naiset**, 16.9.2015–10.1.2016
Naistaiteilijoiden kuvituksia Nuoren Suomen albumeihin 1890-luvulta alkaen
- **Martta Wendelinin muotokuvamaalauksia**, 20.1.–29.5.2016
- **Tuhat ja yksi yötä – Idän hurmaa**, 7.6.–18.9.2015,
kuvituksia muun muassa Rudolf Koivulta ja Martta Wendeliniltä

Yhteisöllisyys ja yksinäisyys

Me suomalaiset olemme sisään-päin kääntynyttä kansaa. Mietimme asioita mieluummin yksinämmä kuin jaamme niitä toisten kanssa. Bussissa tai junassa vältämme katsekontaktia toisiin matkustajiin. Yhteisöllisyys on usein hukassa. Ihanteena pidetään yksin selviämistä ja itselleen elämistä, "itsensä toteuttamista".

Narsistinen aikamme tuottaa pahimmillaan itsekkäitä ja yksinäisiä ihmisiä. Kaikki halutaan itselle heti ja omasta ei haluta jakaa. Tällaisen elämänsenteen hintana on usein masennus, yksi kansantaudeistamme.

Ihmisen ei ole hyvä olla yksinään, sanoi Luojamme ihmiskunnan aamuhämärässä. Aadamille luotiin "sopiva apu", nainen, Eeva. Ihminen on yhteisöllinen olenno. Ilman toista ihmistä ei voi elää. Lapsi kasvaa ehyeksi ihmiseksi vain suhteessa toiseen. Lapsesta kasvaa ihminen vain rakkauden ja turvan ilmapiirissä.

On sanottu, että Jumala ei ole luonut yksinäistä kristittyä. Kuitenkin moni tulee yksin kirkkoon ja lähtee sieltä pois yhta yksin. Joku sanoo, että hän ei tarvitse seurakuntaa, koska voi keskustella Jumalansa kanssa yksinkin. Toki voimme ruukoilla Jumalaa oman sydämemme kammiassa, mutta se ei sulje pois yhteyden tarvetta. Seurakunnan kokoontuminen on parhaimmillaan yhteisvastuullinen tapahtuma, missä jokainen huomataan ja jokaista tarvitaan.

Hyvinvointi ja virkamiesmäisyys näyttävät joskus vieneen kirkon kauaksi sen alkuperäisestä tarkoituksesta. Onneksi on myös toivon merkkejä. Monissa seurakunnissa tulijat toivotetaan tervetulleiksi ovella, seurakuntalaiset toimivat messuavustajina ja messun jälkeen on tarjolla kirkkokahvit ja yhteisen jakamisen mahdollisuus. Kastetut seurakuntalaiset ovat sen täysivaltaisia jäseniä, joilla jokaisella on jotain annettavaa yhteiseen työhön.

Nykyinen taloudellinen ahdinko myös pakottaa ottamaan seurakuntalaiset yhä enenevässä määrin mukaan toimintaan. Usein ahdingon aika kirkossa on ollut sen uudistumisen aikaa. Liika hyvinvointi tekee meistä itsekkäitä. Kun meillä on hätä, tarvitsemme toisiamme. So-

ANNE TERÄVAHTA

dassakaan kaveria ei jätetty. Vaikka meillä Suomessa ei ole leivän nälkää, meillä on toisen ihmisen nälkä. Tähän tarpeeseen seurakunta voi vastata keskittyen omaan perustehtäväänsä. Kaikki laki toteutuu lähimmäisenrakkauudessa. Kyky empatiaan on meillä kaikilla.

Vanhusten tilanne on usein lohduton, jos lapset ja sukulaiset ovat kaukana tai heitä ei ole. Yhteisöasuminen on yksi ratkaisu eri-ikäisten ihmisten yksinäisyyteen. Yhteisöllisyydelle on sosiaalinen tilaus nyky-Suomessa, koska yhä useampi ihminen asuu yksin tai on yksinäinen. Yksinäisyyteen liittyy usein masennus.

Jos kokee, että kukaan ei muista minua eikä tarvitse minua, voi elämänsä halu kadota kokonaan. Pieniä askeleita on jo otettu uuden yhteisöllisyyden tiellä, mutta paljon on vielä tehtävää. Hiljaisuuden retriitit ovat viime vuosikymmeninä vakiinnuttaneet asemansa lähes jokaisen seurakunnan toiminnassa.

Retriitti on ensikertalaiselle erilainen kokemus yhteisöllisyydestä. Päivän rukoushetket, musiikki, kirjallisuus ja luonnossa liikkuminen antavat tilaa levolle ja syvälle yhteisyyden kokemukselle. Vaikka ei olisi vaihtanut sanaakaan kenenkään kanssa retriitin aikana, tuntuu kuin muut läsnäolijat olisivat lopussa jo vanhoja ystäviä, uskonystäviä.

Hiljaisuuden retriitissä ollaan yksin, ja samalla yhdessä. Jokaisella on oma tila kuunnella sydämen ja Jumalan ääntä. Yhteiset rukoushetket ohjaajan johdolla antavat olemiselle sisältöä ja samalla myös vapautta.

Maahanmuuttajat haastavat meitä yhteyteen erilaisten ihmisten kanssa. Pelko ja epäluulot haihtuvat, kun katsomme heitä silmiin ja puhumme heidän kanssaan. Voimme rohkeasti tervehtiä vastaan tulevia ihmisiä tai oman talomme asukkaita ja hymyillä heille.

Näin aikoi tehdä eräs vanha herra eräällä maaseutu-kaupungissa, mihin oli saapunut maahanmuuttajia.

ANNE TERVAHAUTA

Vieraanvaraisuus on Raamatun mukaan tärkeä kristillinen hyve. Jumala kehottaa toistuvasti kansaansa kohtelemaan muukalaisia yhtä hyvin kuin oman kansansa jäseniä. Suomalaisissakin on herännyt auttamishalu sotaa ja väkivaltaa pakenevien turvapaikanhakijoiden myötä. Kun auttaa muita, tulee itsekin autetuksi.

Kirjailija ja virsirunoilija **Anna-Maija Raittilan** perustama pieni ekumeeninen yhdistys, Sinapinsiemen ry, vaalii omassa toiminnassaan yhteisöllisyyttä. Yhdistyksen nykyinen tukikohta on Kangasalan Ukinrannassa, jossa on pieni asuinyhteisö, niin kuin myös Helsingin Punavuoresa opiskelijoiden Kathos-yhteisö.

Sairaalapappina toimiessani koin usein virren sanoin, että ”Yksin emme työtä tee, toinen toistaan tarvitsee. Tuomme vaihtopöydälle, lahjamme ja puutteemme. Elämän saan lahjaksi jos sen annan alttiiksi. Siemen maahan haudataan, tähtkäpäiksi kasvamaan.” (virsi 428:4,7)

SOILI JUNTUMAA
eläkkeellä oleva rovasti,
Orivesi

Tiedote 1.12.2015

ESTÄ LASTEN YKSINÄISYYS – vietä raitis joulu lapsesi kanssa!

Suomalaisperheissä koetaan vuosittain 2,2 miljoonaa kertaa tilanne, jossa aikuiset ovat merkittävästi päihtyneenä lasten seurassa. Tämä tarkoittaa, että alkoholi on osa 6000 lapsen elämää joka päivä. Niin on valitettavan yleisesti myös jouluna, jolloin moni lapsi odottaa huomiota ja vastuullista seuraa, mutta joutuu kuitenkin pettymään toivomuksissaan aikuisten päihteiden käytön vuoksi.

Samalla yksinäisyys kasvaa maassamme lasten ja nuorten parissa. Lapsi unohtuu helposti päihtyneiden seurueiden keskellä kotona tai vanhempien juhliessa muualla. On välttämätöntä katkaista yksinäisyyden kierre ja antaa lapsillemme tervettä ja kannustavaa seuraa.

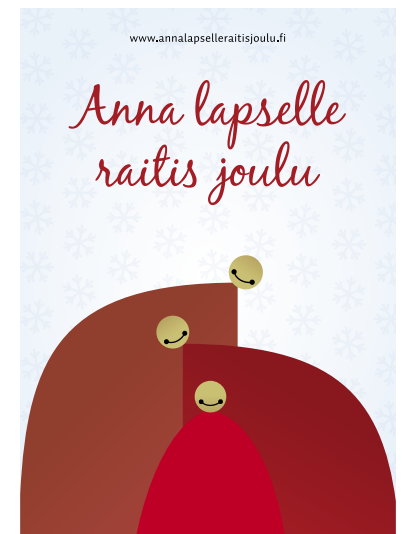
18. kerran järjestettävä **Anna lapselle raitis joulu** -kampanja korostaa aikuisten vastuuta lasten terveydestä ja hyvinvoinnista. Valtakunnallisen kampanjan järjestäjät vetoavat kaikkiin aikuisiin, jotta he antaisivat lapsille raittiin joulun – juhlan, joka tarjoaa kannustavaa seuraa ja yhdessäoloa.

Valtakunnallinen kampanja on esillä marras–joulukuussa eri tiedotusvälineissä ja toimintaympäristöissä. Kampanjan julistetta on esillä noin 12 000 kappaletta eri puolilla Suomea. Julisteita on nähtävissä muun muassa neuvoloissa, päiväkodeissa, kouluissa, kirjastoissa, kuntien toimipaikoissa sekä yhdistysten ja seurakuntien tiloissa.

Kampanjan tv-tietoisuus, julisteet ja bannerit ovat nähtävissä ja ladattavissa osoitteessa: www.annalapselleraitisjoulu.fi

Anna lapselle raitis joulu -kampanjan toteuttavat Raittiuden Ystävät ry, A-kiltojen Liitto ry, A-klinikkasäätiö, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Elämäni Sankari ry, Ensi- ja turvakotien liitto, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksote, ETRA-liitto, Förbundet Hem och Skola, Irti Huumeista ry, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto – Aikuisten ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö, Koulutus Elämän säätiö, KRAN rf, Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö, Lastensuojelun Keskusliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Myllyhoitoyhdistys ry, Naistenkartano, Nuorisokasvatussäätiö, Nuorten Ystävät ry, Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik, Sini-nauhaliitto, Sininuorisoliitto, Suomen Punainen Risti, Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen Valkonauhaliitto, Suomen Vanhempainliitto, Tehy ja Yle.

Lisätietoja:
Marko Kailasmaa
Raittiuden Ystävät ry
p. 040 455 4356
marko.kailasmaa@raitis.fi
www.annalapselleraitisjoulu.fi
www.raittiudenystavat.fi

Eläviä sanoja

*J*oulu on ihmisen ja Jumalan yhteinen juhla. Siinä molemmat saavat olla itsensä kokoisia. Joulu ei pohjimmiltaan ole perinneruokakilpailu eikä näytelmä, jossa jokaisen lavasteen ja vuorosanan on vuosi vuodelta toistuttava samankaltaisina. Joulun sanoma, – Vapauttaja on syntynyt – sopii ja mahtuu kaikenlaisiin jouluihin ja erilaisiin jouluntunnelmiin. Ei ole yhtä oikeaa joulua; on vain yksi oikea joulusanoma: ”Älä pelkää. Jumala on ihmisen puolella. Kaikenlaisten ihmisten puolella.”

Tässä kirkonpenkissä, turvavyöhykkeellä, saa viipyä omien ajatustensa kanssa. Antaa Jumalan läsnäolon varovasti, hellästikin ympäröidä kaiken sen, mikä nyt tekee kipeää ja kaiken sen, mistä on kiitollinen.

Jouluna kannattaa välittää itsestään ja toisista. Niin Jumalakin tekee.

PIISPA IRJA ASKOLAN JOULUSAARNASTA HELSINGIN TUOMIOKIRKOSSA 21.12.2012

*J*oka kerta kun ihminen avautuu toiselle, ottaa kantaakseen toisen taakan tai yhtyy toisen iloon, kasvaa ihmisten välillä hiljaa virtaava vuoroveden aalto.

JOHN V. TAYLOR

*R*akkaat ystävät! Kun Jumala on meitä näin rakastanut, tulee meidänkin rakastaa toisiamme.

1 JOH. 4:11

